

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 2. Deus ad perfectam, & comprehensivam sui cognitionem non indiget medio in quo ratione priùs cognito se ipsum cognoscat: imò nec tale medium cognitionis sui habere potest.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

objecta cogitationum omnium, quas habet, vel habere potest intellectus creatus. Sed intellectus creatus fingere potest, & sapē fingit, representando sibi multa ut entia, quæ tamen nec sunt, nec esse possunt, quæque proinde non possunt aliter existere, quam objective & representativè in intellectu. Ergo Deus impossibilia & entia rationis perfectè cognoscit, nec ideo dici potest facere entia rationis. Aliud enim est representare per modum existentis, id quod nec existit, nec potest existere, ut facit intellectus creatus, qui ideo rectè dicitur facere entia rationis; & aliud cognoscere actum representantem per modum existentis, aliquid, quod nec est, nec potest esse, ut facit intellectus divinus, qui proinde non facit, sed solum cognoscit entia rationis.

Quæres 2. utrum Deus cognoscit omnia mala. *R.* affirmative. Nam 1. cognoscit omnia mala culpæ: punit enim omnia, & tamen omnia punire non posset, nisi omnia cognosceret. 2. Cognoscit omnia mala pœnæ: infigit enim omnia, ut ipse testatur in pluribus Scripturæ locis. 3. Cognoscit omnia mala naturæ. Mala enim naturæ sunt monstra. Atqui omnia monstra cognoscuntur à Deo: omnia enim producantur à Deo; cùm sint entia realia. Ergo, &c.

Q U Æ S T I O III.

*De medio cognitionis divina circa ipsum Deum,
possibilia, & res omnes aliquando
existentes.*

ARTICULUS I.

Utrum Deus videat se ipsum in aliquo medio.

R E S P O N S I O I.

DEus non videt se ipsum per speciem impres-
sam.

Prob. Nam si Deus videret se ipsum per speciem impressam, 1. daretur in Deo compositio realis ex intellectu divino & specie illa: quod repugnat summæ simplicitati divinæ. 2. Intellectus divinus ad intelligendum compleretur per aliquid sibi realiter superadditum: quod repugnat summæ ejus perfectioni. 3. Daretur accidens perfectè & adequatè repræsentativum divinitatis, & quod proinde esset simpliciter infinitum in repræsentando: quod repugnat creaturæ. 4. Deus dependeret dependentia propriè dicta ab ente creato: quod repugnat enti à se, & primo rerum omnium principio, &c.

Præterea, sub lata omni specie impressa, Deus habet quiddam requiritur, ut se ipsum perfectissimè & comprehensivè intelligat. Nam 1. intellectus divinus ex se summè completus & determinatus est ad intelligendum; unde non indiget aliquo, à quo ad intelligendum compleatur & determinetur. 2. Essentia divina est summè intelligibilis, unde non indiget aliquo, per quod intelligibilis fiat. 3. Eadem essentia divina est perfectissimè præsens intellectui divino per identitatem perfectissimam; unde non indiget aliquo, per quod cum intellectu divino conjungatur. Ergo sub lata omni specie impressa, Deus se ipsum perfectissimè & comprehensivè intelligit. Vide Resp. 6. art. 1. Quæst. 1. ubi demonstratum est Deum nihil planè intelligere dependenter à specie impressa, aut motivo quovis propriè dicto.

R E S P O N S I O II.

Deus ad perfectam & comprehensivam sui cognitionem non indiget medio, in quo ratione prius cognito se ipsum cognoscat : imò neq̃ tale medium cognitionis sui habere potest.

Prob. 1. pars. Nam 1. Deum, ad se ipsum perfectè & comprehensivè cognoscendum, indigere aliquo alio à se, manifestè repugnat rationi Entis, quò nihil melius esse vel cogitari potest, & quod proinde omnis indigentia dedecet. 2. Illud medium, quo Deus in

digeret, vel indigeret alio medio, in quo ratione prius cognito ipsum cognosceretur, vel non indigeret. Neutrum dici potest. Non primum. Alioqui admittendus est processus in infinitum in mediis cognoscendi: quod est absurdum. Non secundum. Nam si medium illud per se immediate cognosci posset, & cognosceretur, à fortiori essentia divina potest per se immediate cognosci, & per se immediate cognoscitur ab intellectu divino, cui perfectius conjuncta est, quam esset medium illud, in quo per se immediate cognito cognosceretur, & insuper nec minus intelligibilis, minùve intellectui divino proportionata dici potest.

Prob. 2. pars. Nam medium, in quo ratio prius cognito Deus se ipsum perfectè & comprehensivè cognosceret, aut esset aliquid perfectius, quàm essentia divina, aut aliquid aequè perfectum, aut aliquid minus perfectum. Nihil horum dici potest. Non primum, aut secundum. Deus enim est Ens summum. Summum autem nec superari, nec æquari potest. Non tertium. Non enim sine manifesta absurditate dici potest, quod aliquid minus perfectum, ratione prius cognitum, possit esse ratio perfectè & comprehensivè cognoscendi aliud perfectius. Sic v. g. falsò & absurdè diceretur, aliquid cognitum essentiam perfectè cognoscendi senarium, animal cognitum esse rationem perfectè cognoscendi hominem, &c. Et verò objectum aliquod, ut cognitum, earum potest esse ratio perfectè cognoscendi aliud, quatenus in eo cognito elucere possunt omnes perfectiones alterius. At in minus perfectò, quantumvis præcognito, perfectiones omnes alterius perfectioris elucere repugnat. Nam in eo neque formaliter, neque eminenter, neque æquivalenter continentur omnes. Superest igitur, ut dicamus Deum se ipsum in seipso, hoc est, se ipsum per se immediatè, & absque ullo medio perfectè & comprehensivè cognoscere.

Dices. Creaturæ, ut ratione priùs perfectè cognita, possunt esse ratio cognoscendi id omne, ad quod habent habitudinem transcendentalem: non enim possunt cognosci perfectè, quin cognoscantur perfectè earum habitudines; nec perfectè cognosci possunt earum habitudines, quin distinctè cognoscantur termini habitudinum illarum. Atqui creaturæ omnes habent habitudinem transcendentalem ad Deum, ut primum principium, ideam objectivam, finem ultimum rerum omnium, & continentem excellenter omnium entium perfectiones. Ergo creaturæ, ut ratione priùs perfectè cognita, possunt esse ratio cognoscendi Deum, ut primum principium, ideam objectivam, &c. Sed Deus perfectissimè comprehendit creaturas omnes. Ergo possunt esse & sunt Deo ratio cognoscendi se ipsum, ut primum principium, ideam objectivam, &c.

R. 1. Instantiam hanc non esse ad rem. Nam, quod nobis sufficit, solum hic volumus Deum nec habere, nec posse habere extra se medium, in quo, ut ratione prius quovismvis perfectè cognito, se ipsum perfectè & comprehensivè cognoscat. Quòd autem Deus non possit saltem perfectè & comprehensivè cognoscere se ipsum in creaturis, etiam ut ratione prius ab ipso perfectissimè comprehensis, patet ex eo, quòd creaturae non habeant habitudinem transcendentalem ad omnes perfectiones divinas, sed ad aliquas tantum. R. 2. Deum eodem indivisibiliter actu se ipsum comprehensive cognoscere, in se ipso comprehensive cognito perfectissimè cognoscere creaturas omnes, & omnes earum habitudines, & in earum habitudinibus perfectissimè cognitis se ipsum cognoscere ut primum principium, ideam objectivam, &c. ut docent Recentiores nonnulli, nec videtur esse inconveniens. Non enim inde sequitur, quòd Deus habeat cognitiones sui inadæquatas & præcisivas. Quia in Deo cognitio, qua se ipsum cognoscit in creaturis ut primum principium, ideam objectivam, &c. est eadem illa cognitio, qua omnes suas perfectiones simul cognoscit, & se ipsum perfectissimè comprehendit, ut patet ex dictis. Quid, si quis mallet dicere Deum

cognoscendo creaturas & earum habitudines in se ipso, ut objecto ratione prius cognito, solum cognoscere se à creaturis per illas habitudines, ut ratione prius cognitas, cognosci posse ut primum principium, ideam objectivam, &c. Sed quidquid sit, manet semper intacta assertio nostra, ut supra observatum est.

ARTICULUS II.

Utrum Deus in aliquo medio ratione prius cognito cognoscat possibilia.

RESPONSIO.

Deus in se ipso, ut objecto ratione prius cognito, cognoscit possibilia.

Prob. 1. ex Dionysio lib. de divinis Nominibus c. 7. *Se ipsam ergo, inquit, cognoscens divina sapientia, novit omnia.* Et paulò superius, dicit Deum non per speciem singula considerare, sed uno cause complexu omnia scire. 2. Ex Augustino lib. 6. de Trinit. c. 10. ubi de Verbo dicit, quod sit *ars quaedam omnipotentis atque sapientis Dei, plena omnium rationum viventium incommutabilium*; tum post aliquot verba hæc addit: *Ibi novit omnia Deus, quæ fecit per ipsam.* Et lib. 11. de Civ. c. 10. ubi de sapientia Dei loquens ait, *Neque enim multe, sed una sapientia est, in qua sunt immensi quidam atque infiniti thesauri rerum intelligibilium, in quibus sunt omnes invisibiles, atque incommutabiles rationes rerum, etiam visibilium & mutabilium, quæ per ipsam factæ sunt: quoniam Deus non aliquid nesciens fecit, quod nec de quolibet homine artifice rectè dici potest.* Quibus posterioribus verbis, *Quoniam, &c.* aperte significat S. Doctor, Deum in rationibus illis, quas habet in mente sua, omnia, quæ potest, cognoscere, tanquam in perfectissimis rerum omnium factibilium exemplaribus, quæ intruebatur, cum mundum conderet: tunc enim, ut ait S. Doctor lib. 83. quæst. q. 46. *Deus non extra se quidquam posuit intruebatur, ut secundum id constitueret, quod constituerat: nam hoc opinari sacrilegum est.* 3. Ex S. Thoma hic q. 14. art. 5. in O. *Deus, inquit, se ipsum videt in se ipso, quia se ipsum videt per essentiam suam. Alia autem a se videt, non in ipsis, sed in se ipso, in quantum essentia sua continet similitudinem aliorum ab ipso.*

Prob. Ratione. Quia essentia divina, perfectè cognita, potest esse pluribus modis ratio cognoscendi omnia possibilia. Atqui Deus perfectissimè comprehendit essentiam suam. Ergo, &c. Minor suo loco demonstrata est. *Prob. maj.* Nam 1. essentia divina, perfectè cognita, potest esse ratio cognoscendi, distinctè scilicet, omnia possibilia, ut est causa illorum productiva; quia ut est causa productiva rerum possibilem, habet ordinem transcendentalem ad omnes illarum perfectiones, & cum illis connexa est; quæ connexio & habitudo cognita non potest non esse ratio cognoscendi id, ad quod est connexio & habitudo. Unde illud S. Thomæ lib. 1. contra Gentes cap. 49. *rationis: Effectus cognitio sufficienter habetur per cognitionem sua cause. Ipse autem Deus est per suam essentiam causa essendi aliis.* Cum igitur suam essentiam plenissimè cognoscat, oportet ponere quod etiam alia cognoscat.

2. Essentia divina, perfectè cognita, potest esse medium distinctè cognoscendi omnia possibilia, ut illorum omnium ratio & idea propria objectiva. Nam 1. ut dicit S. Thomas hic q. 14. art. 6. ad 3. *Divina essentia est aliquid excedens omnes creaturas: unde potest accipi ut propria ratio uniuscujusque, secundum quod diversimodè est participabilis, vel imitabilis à diversis creaturis.* 2. Idea seu ratio propria objectiva, perfectè cognita, non potest non esse medium perfectè cognoscendi rem, cuius est ratio & idea. Idea enim rei propria est propria illius imago, proprium illius exemplar. Rem autem distinctè cognosci in imagine propria & exemplari illius, quis dubitat? Hinc S. Thomas lib. 1. contra Gent. cap. 54. sic ar-

gumentatur: *Essentia divina in quantum est absolute perfecta, potest accipi ut propria ratio singulorum: unde per eam Deus propriam cognitionem de omnibus habere potest.* Idem S. Augustinum sentire, constat ex locis laudatis.

3. Essentia divina, perfectè cognita, potest esse ratio distinctè cognoscendi omnia possibilia, ut continens in se secundum modum quandam excellentem, omnes & singulas perfectiones omnium creaturarum. Nam inde se habet ad creaturas omnes, ut actus perfectus ad imperfectos. Actus autem perfectus est similitudo actuum imperfectorum, quos in se aliquo modo continet, & eò perfectior illorum similitudo, quò perfectius illos in se continet. Unde in actu perfectè cognito, non possunt non perfectè cognosci actus imperfecti, & eò perfectius cognosci, quò perfectius in illo continentur. Nam cognita imagine, non potest non cognosci res, cuius est imago; & cognita imagine, res, cuius est imago, eò perfectius cognoscitur, quò perfectius per imaginem representatur; & eò perfectius per imaginem representatur, quò præstantior est imago, hoc est, quò præstantiori modo continet perfectiones rei, cuius est imago.

Cum igitur essentia divina contineat modo excellentissimo omnes omnium creaturarum perfectiones, se habet ad omnes creaturas ut actus excellentissimè perfectus ad imperfectos; & sic se habet ad omnes creaturas, ut excellentissima illarum similitudo quædam & imago. Unde apparet essentiam divinam, perfectè & comprehensive cognitam, non posse non esse Deo rationem perfectissimè cognoscendi creaturas omnes saltem possibiles, & Deum in essentia sua, perfectè & comprehensive cognita, possibilia omnia perfectissimè cognoscere, tanquam in excellentissima quadam illorum imagine & similitudine. Hanc doctrinam tradit S. Thomas hic quæst. 14. art. 6. in O. & ad 1. hæc habet: *Deus per id, quod in se ipso continet res, cognoscit eas in propria natura, & tanto perfectius, quanto perfectius est unumquodque in ipso.* Quibus verbis S. Doctor contrahit, quæ à nobis fusiùs exposita sunt, & ipse fusiùs exponit in corp. art.

Obj. Deus non prius cognoscit v.g. omnipotentiam suam, quam creaturas possibiles. Ergo non cognoscit creaturas possibiles in omnipotentia sua, ut in medio prius cognito.

Ad solutionem objectionis nota. Potest aliquid prius cognosci, quam aliud, multipliciter, nempe prius tempore, prius natura, prius ratione ex parte subjecti, & prius ratione ex parte objecti. Dico autem Deum neque prius tempore, neque prius natura, neque prius ratione ex parte subjecti cognoscere essentiam suam, five ut causam rerum omnium productivam, five ut illarum ideam, aut similitudinem, quam creaturas possibiles. 1. enim Deus pro quolibet instanti æternitatis cognoscit, quidquid cognoscit. Ergo non cognoscit prius prioritate temporis essentiam suam, quam res possibiles. 2. In tantum Deus cognosceret essentiam suam prius prioritate naturæ, quam res possibiles, in quantum in Deo cognitio essentiae divinæ esset realiter causa cognitionis possibilem, five, quod idem est, in quantum Deus per cognitionem essentiae suæ realiter determinaretur ad cognitionem possibilem. At in Deo una cognitio nec est, nec esse potest realis causa alterius: hoc enim non esset sine duplici imperfectione. Unde Deus & essentiam suam, & possibilia, & quodlibet aliud intelligibile cognoscit ab æterno & pro æterno una & eadem realiter cognitione. 3. Prioritas rationis ex parte subjecti nihil aliud est, quam prioritas necessitatis, seu prioritas rationis fundata in maiori necessitate: ita ut illud dicatur prius ratione ex parte subjecti, quod ab intellectu concipitur prius inesse subjecto, quia ei magis necessarium inest. At cognitio omnipotentiae in Deo non habet prioritatem necessitatis respectu cognitionis possibilem: cum enim omnipotentia & possibilia sint inter se perfectè correlativa, non magis necessarium est Deum esse omnipotentem, quam creaturas esse possibiles, & ita